

Johann Valentin Großgebauer Iustus Andreas Waldeck

Dissertatio Historica De Nativitate Salvatoris Nostri

Rostochii: Weplingius, [1683]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730611256>

Druck Freier  Zugang



R. U. phil [7655]
Ernstgebauer, Joh. Valentin
Waldenb., Justinus Andreas

10
L. S. N. 7. C.
DISSERTATIO HISTORICA
DE

NATIVITATE
SALVATORIS
NOSTRI *Luc: M. 1-12*

QVAM

Consensu Amplissimæ Facultatis Philosophicæ
In celeberrima Academia Rostochiensis

M. JOH. VALENTINUS *Groszgebauer*
Rostochiensis

&

JUSTUS ANDREAS WALDECK,
Waldeccensis

publico Eruditorum Examine subicient,

In COLLEGIO BOREALI

Ad D. XXIII. Januarii.



ROSTOCHI, Praelo WEPLINGIANO, UNIVERS. TYPOGR.

[1683]

33

ADRIANUS HISTORIA

INSTITUTUM
SALVATORIS
NOSTRI

Contra Impium et Superstitiosum
in Christiana Religione

ADRIANUS HISTORIA

ADRIANUS HISTORIA

ADRIANUS HISTORIA
ADRIANUS HISTORIA



ADRIANUS HISTORIA



I. S. N. J. C.
PRO O E M I U M.



Duplex potissimum *Natalitiorum* genus in Veteri Ecclesia obrinuisse observare licet. Festivi namque erant Martyrum *Natales*, dies non quibus nati l. renati sed denati martyrioque coronati mortem cum vita longè meliori commutârant, & ad immortalem æternamque verè regenerati transierant. Non inferior hisce, imò multis modis solennior erat *Dies Natalis*, quo memoria Regis Martyrum nati non denati ab Antiquis celebrabatur. Et vero jam Sec. V. conjunctim dies istos observatos fuisse haud obscurè liquet ex *serm. 95. Augustini de diversis, qui est de S. Stephano*, ubi ita: *Natalem Domini hesternâ die celebravimus. Sed Natalem Domini celebravimus, quo dignatus est nasci. Natâlẽ servi celebramus, quo coronatus est. Celebravimus Natalem Domini, quo indumentum nostræ accepit carnis: Natalem servi celebramus, quo suæ carnis abjecit indumentum. Natalem Domini celebravimus, quo factus est nobis similis: Celebramus servi Natalem, quo factus est proximus Christo.* Inde à pia primitivæ Ecclesiæ consuetudine non discedit Nostra, dum adhuc *Natalem Domini* cum *Natali Primicerii Martyrum* conjungit. Nos memores egregii istius omniqve laude dignissimi instituti altero *Natalitiorum* genere

genere misso, hac vice in *Natalem & historiam Nativitatis dulcissima* Domini & Salvatoris nostri quaedam commentari suscepimus. Non autem singula, sed praecipua saltem attingemus momenta consideraturi praecunte Veneranda *Vetustate & Tempus & Locum & Parentes* recens nati Jesuli Nostri. Tu interim, L.B., hunc nostrum qualemcunque laborem honori Salvatoris dilectissimi unice consecratum Christiana ut fas est prosequaris charitate obnixè rogamus. *Sit igitur Bono cum Deo.*

CAPUT I.

DE

TEMPORE NATIVIT. CHRISTI.

§. I.



Tsi plurimi ipsis etiam Evangelistarum temporibus rerum a Salvatore dulcissimo gestarum seriem componere in se suscipere, singulari tamen providentiae divinae curae tribuendum, quod quatuor tantum Evangelistarum scripta hac de re authentica conservata & Ecclesiae Christi commendata sint. Ex quibus quamvis singuli in enarranda Salvatoris historia egregie operam suam posue-

rint, imprimis tamen *D. Lucas* historiam nati Jesuli accuratè descriptam ad posteros transmisit *Balthas. Meissn. Christ. S. Diff. 28. tb. 2.* Hujus proinde vestigiis insistentes ea saltem, ad quae in prooemio digittum intendimus, meditationi praesenti subjiciemus.

§. II. *Tempus* igitur *Nativitatis* hujus omni admiratione dignae investigaturi negligemus singulares Astrologorum ex varia caeli siderumque dispositione eam utcumque divinantium observationes; curiosa enim ista si quos delectant nos certe libenter omittimus. In eo potius cura nostra occupabitur, ut ex historiae limpidissimis fontibus hauriamus argumenta pro determinando *Nativitatis* Salvatoris tempore.

§. III. Primum omnium verò de *Anno*, quo contigit, dispiciendum nobis sedulo est. In genere illum *Historicus divinus c. 1. v. 5.* deter-

determinat his verbis: *Diebus Herodis*; sed cujus? Magni sc. plu-
res enim fuisse ex *Josephô* abunde satis constat; Noster a. $\chi\theta\sigma\iota\epsilon\zeta\omicron\chi\lambda\upsilon\delta$
ita appellatus ob magnas res gestas filius fuit *Antipatri* & nepos *An-*
tipa Jos. Ant. Jud. l. 14. c. 2. natus Matre non Judæâ quæ sententia B.
Cyrilli. 8. advers. Julianum; sed Arabisâ *Jos. I. c. 12. & L. I. c. 6. Bell. Judaicæ*
Euseb. in Chron. Græc. Scal. n. 1983. & latin. Hieron. Natione Judæus
non ἀλλόφυλος *Dorisch. interpell. necess. ad meditat. Trigland.*
diff. 5. §. 12. Scal. animadvers. in Euseb. l. c. Casaub. exerc. Antibarom-
. p. 24. seq. Idem Patre veneno sublato Jos. l. c. c. 19. regnum fren-
dentibus licet Judæis à Romanis, quibus servire dudum cœperant,
impetravit *Jos. ib. c. 26.* Factis admodum clarus, Judæis quippe sub-
jugatis & remotis æmulis *l. 14. c. 20. 28. & l. 15. c. 9.* Arabibus bellum
intulit *l. 15. c. 6.* Donatus præterea ab Imperatore multis vastisque re-
gionibus *l. 5. c. 13. & l. 16. c. 13.* ditionem suam multis modis amplia-
vit; Tyrannus tamen summo Judæorum odio flagravit, id quod
querela eorum coram Romanis satis superque docet *Jos. l. 2. de Bell.*
Jud. c. 4. nec satis erat, dum esset in vivis, sanguine Judæorum manus
suas commaculare, quin moriturus eum quoque avidè appetebat; ju-
bebat enim suos, ut multitudinem Nobilium circo clausam militi-
bus cingerent, & circumventos omnes jaculis configerent *Id. l. 17.*
Antiq. c. 8. Tristem vero tandem & Tyrannis familiarem sortitus est
exitum, siquidem immani morbo correptus justissimas scelerum suo-
rum pœnas Deo dedit *Jos. ibid. c. 10. & ex eo Euseb. L. I. hist. Eccles. c. 8.*
Hoc igitur Tyranno imperante Messias noster natus est; sed quo præ-
cisè anno nondum inter Autores convenit discordes de die obitus
Herodæ, unde tota lis pendet. Nos in præsentī missis aliorum senten-
tiis ad eorum opinionem tanquam probabiliorem accedimus, qui
Christi Natalem in annum *Julianum 43.* respondentem A. M. 3947.
Period. Jul. 4711. Olymp. 2. 194, U. C. Varron. 751. cum Consules essent
Cornel. Lent. Gerul. & M. Val. Messal. incidere putant, imprimis hæc
ratione moti quod Herodes secundo à nato Salvatore nostro anno pe-
rierit teste *Eusebiol. c.* qui annus interitus Herodis relatus ad annos Ju-
lianos efficit 45. Hanc vero sententiam pluribus tueri satagunt *Aurel.*
Cassiod. & quodammodo Epiphani. (uti habet *Vossius de anno Nativi-*
tatis Christi diff. I. n. II.) Georg. Cedren. Job. Cuspin. Joseph Scalig.

Gerb. Job. Voss. n. 15. 16. B. Strauch. diss. de nat. Imman. C. 1. punct. 1. & Brev. Chronol. c. 40. p. 1065.

S. IV. Specialiùs *Idem* insinuatur ab *Evangelista c. 2.* ubi *hifloriam Nativitatis Christi* ex professo persequitur. *Nominat Augustum, indicat Descriptionem, nec praterit Executorem descriptionis.* *Octavius Caesar Augustus Romæ natus Patre Octavio, & Matre Atia Sueton. in Augusti. c. 3. 4. Caesar appellatus est à Julio Casare Imperatore, qui eum adoptarat Dio in Aug. c. 1. Augustus verò cognomine ampliori, quod loca religiosa Augusta dicerentur Sueton. c. 7. Imperator sane felicissimus; sive perpendamus gloriam familiæ unde ortum hausit: Erat enim Julii Caesaris ex sorore nepos Sueton. *ibid.*; sive consideremus egregias corporis animique ipsius dotes, quas graphicè satis ob oculos ponit Sueton. c. 79. 84. 89. *Scriptor emendatissimus & candidissimus* ut eum appellare amat *Vopiscus.* *Vid. Relict. Hyem. Degor. Whear. Sect. 21. p. 134;* sive intueamur dignitatem ejus amplissimam: à Consulatu namqve ad Triumviratum, ab hoc ad Duumviratum, hinc demum ad Monarchiam ultimum honoris gradum ascendit *Sueton. c. 26. 27. 28. Tacit. l. 1. Annal. c. 1.*; sive cogitemus res ab ipso summa cum laudè gestas: Tradit enim Historicus jam sæpe laudatus diligentiam ejus maximam in tollendis legibus iniquis & justis sanctisq; condendis *Sueton. c. 32. 34.* Nec minus celebrat victricia quæ undiq; circumtulit arma *c. 22.* loquuntur de iis bella *Mutinense, Philippense, Perusinum, Siculum, Actiacum, Dalmaticum & Cantabricum c. 9. 20.*; ut taceamus *Pannonicum, Dalmaticum, Illyricum & Germanicum,* quæ per Legatos magna ex parte feliciter confecit *c. 21.*; sive attendamus exitum ejus satis felicem; senex enim in complexu atqve osculis *Liviae* suæ placidam mortem, secus ac alii Imperatores Romani, *Nola* obiit *ib. c. 98.* Omnium autem felicitatum hucusqve enumeratarum facile princeps æstimari debet ea, quòd (utinam agnovisset tum verè felix fuisset) illo Rempubl. cum laude administrante Salus orbis totius exurgere cœpit *Eusebius hist. Eccl. l. 1. c. 5.* & quidem (si fides habenda Chronologorum calculo) annò 42. Imperii *Augusti,* cum illum à nece *Cesaris* deducimus, conf. hîc nobiscum consentientes *Clem. Alexand. l. 1. Strom. Epiph. hæres. 51. Euseb. in Chron. Isidor. in Chron. Jornand. Zonar. &* anteqvam autem hinc discedamus, placet nonnulla quæ cœptam historiam illustrare videntur adjicere scilicet fingit*

fingit *Vasorum Annalium* Conditor in apparatu *annal. n. 25. Augustum* pro certo habuisse *Nativitatem* Domini ex verbis Heroicis ab Oraculo editis; sed magnam hic *Baronii* miramur *ἀνεστίνω*, quomodo enim *Baroni* hæc tua conveniunt? oraculum Apollinis Delphici tunc occlusum tamen *ἐμμέτερας* vaticinium reddidisse. Nec juvat illum *Nicephori* & *Suide* quam allegat autoritas. Rectè enim de illo *Casaub. exercit. 1. ad apparat. annal.* pronunciat, esse eum *auctorem vanissimum, futilissimum, fabulosissimum* & *μύθων ἢ ληρῶν ἐκψώδων*; de alterius verò temeritate in probando ipse *Baron. n. 36.* conqueritur. Nec solus *Baronius* in luto erroris hæret. Inveniuntur & alii cum eo *n. 26.* eadem oberrantes chorda, qui volunt & credunt ex Sibyllinis oraculis *Nativitatem* Domini innotuisse *Augusto. Boxhorn. Hist. univers. p. 11.* Concedimus quidem, si ea Sibyllarum, quæ hodie communi omnium voce celebrantur & antiquis Patribus nonnullis commendata sunt, oracula viderit; de cujus rei veritate tamen gravissimi quoque Authores dubitant. conf. *Casaub. l. c. p. 66. Boxhorn. p. 12. Gerhard. Job. Voss. libro sing. de Poët. Græc. c. 1. Tobias Wagner inquis. in orac. sibyll. Philippus Mornæus quidem lib. de Verit. Relig. Christ. c. 32.* in subsidium vocat *Sueton. in Aug. c. 31.* nec non *Cicer. l. 2. de divin.*; sed quid *Suetonius*? oracula sibyllina in duabus capsulis aureis ab *Augusto* recondita memorat, de exordio verò *Domini Jesu* in illis aliquid tradi haud asserit. ad locum *Ciceronis* parata est responsio: Verba ista non ad *Regem Messiam* venturum, sed ad *Julium Cæsarem* potius referri debere, quem cum amici ad regiam dignitatem evehi valde cuperent, famam spargebant libris fatalibus contineri, vinci *Parthos* nisi à Rege non posse *Sueton. in Cæsar. c. 79.* Pergit nugari *Baronius n. 26.* apertum adhuc splendidumque addens mendacium, dum adferere non dubitat, *B. Virginem* sublimem in aere infantem in ulnis habentem ab *Augusto* visam fuisse: Hanc putidissimam fabulam tantum abest ut rejiciat *Baronius* ut etiam adhibita interpretatione illam maximè ornent; scilicet tantæ molis erat Romanam & Apostolicam sedem figmentis magno studio undique collectis stabilire. Sed nec alii desunt *Adulatores*, qui *Augustum* postquam ipsi significatum erat, *Dominum mundi* in *Judæa* natum, noluisse amplius *Dominum* appellari insolent-

ter gloriantur; At hi fabulatores ab ipso *Orosio*, cujus autoritate nuntur, *libr. 6. c. ult.* refelluntur. Causam enim tituli ab *Augusto* rejecti quam illi prætendunt ignorat, quamvis rem ipsam non neget conf. *Boxhorn. loc. cit. p. 45.* Sane eodem pretio habendum hoc *ἀνεργησία* atque illud *Baronii* quando ad annum *x. n. 16.* observat, *Augustum* ob natum Christum multa in Judæorum gratiam ordinasse, quæ verò observatio *ἀνεργησία* nimis crassam *Baronii* prodit *Casaub. l. c. p. 158.* Nondum fabularum finis. novam excogitarunt, dum nummos jussu *Augusti* in honorem *Salvatoris* culos finxerunt cum his inscriptionibus; SALUS HUMANI GENERIS; & PAX ORBIS TERRARUM: at hoc aliaque commenta nec ex veræ Historiæ pandectis nec ex antiquis lapidum Romanorum inscriptionibus quæ adhuc exstant erui at demonstrari queunt. Denique figmentum de Ara cujus inscriptio: ARA PRIMOGENITI DEI ab Imperatore *Augusto* honore recens nati *Jesuli* nostri consecrata defensum à *Moræol. c. p. 532.* satis convellunt & autoritas fragilis *Nicephori Suida* quæ *Casaub. p. 84.* & formulæ in dedicandis altaribus tempore *Augusti* usitate *Saceron. inscript., Antiq. Illust. de Cesar. Rosin. Antiq. quæ Rom. l. 2. c. 2. Boxhorn. p. 46. Bosius de ara ignoti Dei, c. 1. par. 9.*

S. V. Descriptio dicebatur actus ille, quo subditorum nomina, cognomina, ætas, genus, patria, facultates, status, conditiones autoritate publica annotabantur & tabulis publicis inferebantur, quæ quasi brevium essent & inventarium Reipublicæ *Mattheus Polus Synopsi Critic. sacr. script. ad h. l. Bebelii antiqu. Evangel. art. 6. sect. 2. p. 409.* Hunc describendi modum primis quoque temporibus apud Romanos in usu fuisse docet *Florus l. 1. c. 6.* Neminem autem latere arbitramur, quid in describendo orbe Romano *Augustus* in consilio habuerit; sc. cupidus erat cognoscendi opes & copias omnes imperii sui: quot civium Romanorum capita restarent; quæ affinitates cognationesque ubique essent; unde genus & prosapiam ducerent subditi; quæ populorum per singulas provincias vires & facultates ut necessitate exigente commeatu suppeditari, & pro cujusque facultatibus tributa solvi possent. interim *Deus Opt. Max.* longe aliud intendebat, oportebat enim *Augustum* Imperatorem illum & Monarcham metatorem esse hospitii *Christi Filii Dei*

Dei in terras venientis, ut per illum prophetia de nascituro Bethlehe-
mi Rege Messia impleretur. Cum hæctenus dictis consentit illud *Chryso-*
stomi Homil. 8. in. Matth. C. Αὐγας ἡ ἀγγελία τῶ ἐν Βηθλε-
ἐμ ἡμετέρας ἡ ἀγγελία τῆς ἀποστασίας. Ceterum id condo-
nare *Baronio* non debemus, quando is in *apparatu ann. n. 94.*
deceptus à *Suida* numerum descriptorum Romanam ditionem in-
habitantium ad 410107. restringere conatur. Certe Judæa sola
cum numerum superare potuit; siquidem *Joseph. l. 3. c. 2. belli*
Jud. testatur, nullum fuisse adeo parvum Galilææ vicum qui non
supra 15000. οἰκητόρων habuerit; oppida pagive Galilææ vero eodem te-
ste in vita per ipsum conscripta fuere 204. (non 404. ut vitiose ab in-
terprete redditum observavimus) numeri igitur 15000. & 204. in se-
ducti dabunt 3060000. Hoc producto indicatur numerus populi Ju-
daici inventus tempore *Josephi* in solis oppidulis Galilææ nulla ha-
bita ratione urbium majorum in quibus longe numerosior popu-
lus fuit. porrò notandum hanc descriptionem sub *Augusto* factam
non debere confundi eum ea qua de mentionem facit *Joseph. libro 18.*
antiq. Jud. c. 1. ista tranquilla fuit, hæc tumultuosa; ista *Herode Ma-*
gno adhuc vivente, hæc eodem jam defuncto tempore *Archelai* con-
tigit *Bebel. l. c. p. 409.*

§. VI. *Executor descriptionis* appellatur *Κυρήνιος* qui tamen à *Ta-*
cito lib. 3. annal. vocatur *Quirinius*. Conciliatio istarum appellationum
facilis est. dum pro comperto habemus; nomina Romanorum
à Græcis variè & lecta fuisse & scripta. Major autem difficultas
oritur ex verbis istis *Εὐαγγελιστῆς ἡγεμονίας τῆς Συρίας Κυρήνιος,*
quæ repugnare videntur *Tertull. lib. 4. advers. Marc. c. 19. S. Joseph.*
Antiq. L. 16. c. 13. asserentibus, *Sentium Saturninum* hoc tempore
Syriæ præsidem egisse. Ad hanc tollendam ecce quomodo sese AA.
torquent. *Beza* (referente *Strauch. in brev. Chron.*) pro voce
Κυρήνιος nomen *Κορινθίος* ausus est substituere; *Calvinus Josephum*
erroris commissi accusat: *Baronius* denique *apparatu n. 86* tribus
vicibus Syriæ præfuisse *Cyrenium* censet. Nos in præsentem eorum
premissis vestigia, qui de ordinario Magistratu *Tercullian. S. Jo-*
seph. de extraordinario verò *Lucam* loqui haud dubitant, & confir-
mat

mat hanc nostram sententiam vox $\pi\epsilon\acute{o}\tau\eta$, quæ relata ad *Cyrenium*
 docet cum hoc tempore missum esse ab *Augusto* cum extraordina-
 rio imperio, qui deinde monente *Josepho*. l. 18 c. 1. jure ordinario in
 Syriam venit *Casaub. n. 87. p. 226. Bebel. loc. c. Strausb. brev. Chron.*
p. 1070. Neque adeo infrequentem hanc fuisse consuetudinem apud
 Imperatores Romanos monet *Claudius Imperator in aenâ Lugo-*
dun. tabula & Tacit. l. 1. annal. c. 31. Periculo ergò plenissimum pro-
 nunciamus institutum *Beza* conantis corrigere textum biblicum; certè
 vanus est illius metus, quoniam nec infensissimi Christiani nomi-
 nis hostes *Julianus* sc. & *Porphyrus* ut ut legerint in N. T. descri-
 ptionem à *Cyrenio* tempore *Herodis* factam ausi sunt contradicere. Nec
 firma *Calvini* sententia, licet enim *Josephum* nonnunquam hal-
 lucinatum esse non diffiteamur, in istis imprimis quæ ab ætate ejus
 remotiora sunt, in historia tamen sui temporis testem magis ido-
 neum præter ipsum haud dari dudum à Viris Doctissimis e-
 victum Conf. *Euseb. l. 1. Hist. Eccl. c. 5. Voss. de Nat. Christ. p. 8. Ca-*
saub. exer. 2 p. 27. Baronium denique quod concernit, satisfecisse ei
Literatorum Principem Casaubonum arbitramur l. c. n. 30. pro-
 posita vera legitimaque Præsidium Syriæ ex *Josepho* recensione, qua
 duabus illis præfecturis, quas *Pater annalium* commentus est, peni-
 tus excluditur.

§. VII. Satis de *Anno Natali ejusque historia.* Hisce tamen non-
 dum contenta curiositas humana perrexit ulterius de *Mense & Die*
Nativitatis Domini diquisitionem instituere, quæ cum nihil certi
 nec in Sacris literis, nec in monumentis Veterum in quo acquie-
 sceret hac de re consignatum offenderet diverlas peperit opiniones, ex
 quibus præcipuas hoc loco recensere nostrum erit. *Prima* igitur opi-
 nio fuit *Ecclesiarum Græcarum & Orientis quæ VIII iduum Jan.* *Christum*
natum putarunt *9. Epiph. heres. 51. Ammian. Marcell. L. 21. & parte*
hac Græcis consensisse *Ægyptios* testis est *Cassianus collat. 10. c. 1. Secun-*
dâ ac tertiam, qua creditur *B. Virg. XXIV. l. XXV. Πορφυρι,* aut *XXV.*
πύργων *Salvatorem Orbis*enixam esse nonnulli *Ægyptiorum* defen-
 dere, prout id discere est à *Clemente Alex. L. 1. Stromat. Quarta sen-*
sentia authorem sese profitetur *Illustr. Scal. not. in fragm. L. de emen-*
dat

dat. temp. contendens ineunte Octobri natum esse Christum, funda-
 mentum sententiæ suæ desumpsit ex ordine sacerdotali à Rege *Da-*
vide primum instituto. Hinc ministerii *Zacharia*, concept. & Nati-
 vîtatis tum *Johannis* tum Salvatoris nostri tempora colligit. *Utri-*
ma sententia est, quæ perhibetur Servator generis humani VIII.
 Calend. Jan; Hæc cæteris receptior jam antiquis temporibus *Ecclesia*
Romana fuit judice *Chrysof.* *Homil. 31. in natal. Dom.*, illamque po-
 stea *Constantinopolitani* deserta opinione veteri amplexi sunt *ibid.*
 in hac sententiarum varietate si quis ex nobis quærat cui adstipulemur
 parti, sciat ultimæ sententiæ tacito antiquissimorum Patrum consen-
 su & communissima Ecclesiæ nostræ consuetudine approbatæ nos ac-
 cedere; neque movent nos quæ refragari opinioni receptæ censet
Cl. Nicolai, in natali §. 16(1) ac si verisimile non sit censum *Augusti* su-
 per orbem media hyeme tempore incommodissimo fuisse indictum,
 cui succenturiat *Scalig. l. c.* addens, non solere Pastores eo anni tem-
 pore noctu apud gregem excubias agere, quod tamen tempore na-
 tivîtatis Christi factum. (2) quod Christus eodem die quo natus etiam
 baptizatus sit: at baptizatum illum esse vere vel autumno
 E. ad 1. Resp. non debere ex Gallia aut Germania, si tempe-
 statum ratio habenda, de judæa & locis aliis æstuosis, aut magis me-
 ridionalibus judicium ferri; ponamus verò loco, quem intendit *Scal-*
iger de nocturnis excubiis sermonem esse, novimus observationem
 illius nec in septentrionalibus regionibus semper locum habere, quem
 admodum nos docet *Casaub. p. 156.* idemque doctissimus *Voss. l. c.*
p. 46. αὐτῷ π τῆς confirmat. ad 2. Resp. neg minorem; si enim die sexto Ja-
 nuarii Salvator baptizatus ut olim plurimæ credidere Ecclesiæ *Casaub.*
p. 168. non vere aut autumno sed media hyeme Christum natum
 esse oportet. Cæterum num die Solis ut *Bellarmino* in lib. Dub;
 an Saturni ut *Antonio de Giflani, tom. 3. Concil;* an Veneris ut *Surio*
 placet, in lucem editus sit Immanuel non ambigimus; Valde interim
 exoptamus ut egregium opus *Altron. Chronol. Wasmuth.* diu à Do-
 ctis expetitum erudito orbi aliquando communicetur, ex quo, sicut Au-
 thor omni laude dignissimus in *prodromo Math. Mos. à Cl. Reibere*
 inserto promittit par. 3. *Verum annum, mensem, septimanam diem*

Nativitatis Christi determinare ac colligere quilibet sine ulla molestia poterit, sed satis de *Tempore* succedit.

CAPUT II.

DE

LOCO NATIVITATIS CHRISTI

§. I.

Quemadmodum accuratissimum in *Tempore Nativitatis* Salvatoris Mundi definiendo Evangelistam deprehendimus, ita non minori diligentia cum in *loco* exprimendo fuisse usum sequentia docebunt. Dicitur in genere *Bethlehem Judæ* ut distinguatur ab urbe *Bethlehem* sita in tribu Zabulon. estque observante *Christian. Adriano* in *theatro terra* s. p. 41. posita in monte mediocriter alto situ ipso arcto & oblongo; ingressus est ab occidente in loco declivi & distat in Plaga meridionali sex milliaribus ab urbe Hierosolyma. Et si verò splendore externo multum Hierosolymæ cedebat, clarissima tamen multorum illustrium Virorum monumentis existerat. Huic enim oppido *Abeſſan* Vir præclarissimus & Judex Israelitarum dexterimus natales suos debebat; Hinc *Elimelech, Obed, Isai* imò & *David* inclytus Judæorum Rex orti erant: sic ergo *Bethlehem* totius Regiæ & Davidicæ stirpis seminarium exstitit. Claritatem autem maximam adeptam videtur, ex quo partum toti orbi salutarem Messiam sc. dudum promissum edidit: quod factum mysterio non caruisse alibi docetur vid. interim *Christ. Matthæi theat. Hist. p. 460.*

§. II. Disquiritur autem hoc loco num Servator noster in urbe an extra eam in lucem editus sit. *Justinus Martyr* Scriptor vetustissimus in *Dialogo cum Tryph.* Virginem in speluncam quandam *ὄρεος γοῦ τῆς κώμης* divertisse ait. *Eusebius* verò l. 7. *dem. Evang.* agrum solum admirabilis hujus partus natale ostendi solitum dicit. *Cajetanus* ad *b. l. facilius* nodum quo pacto *Herodes* Christum à Magis adoratum ignoravit solvi posse censet, si ponatur, extra muros adorationem factam esse. Putabat autem *Cajetanus* in eodem loco & natum Dominum, & à Magis adoratum esse. *Dantur præterea*, qui idem ex *Historiarum* historia concludi posse sibi pervadent; si enim, colligunt, in urbe præsepe fuisset, quomodo nocte intempesta aut urbem intrare Pastores

flores aut stabulum, in quo præsepe, reperire potuissent? *Baronius*
 tandem *ad ann. I. n. 2.* magna motus fiducia pronunciare haud dubi-
 tat, speluncam in qua Christus perhibetur natus esse in suburbiis *Beth-*
lehemiticis fuisse sitam. Ast si ea qua par est industria verba Evangelisti-
 stæ excutiantur, luce clarius apparebit, B. Virginem non in spelunca
 aliqua extra urbem posita, aut in suburbiis multò minus in agro, sed
 in ipsa urbe *Bethlehem* filium suum enixam esse. Non enim proba-
 bile est nullum omnino Josepho & Mariæ diverforium *Bethlehemi* pa-
 tuisse; contrarium certè vis articuli quam maximè urget *Casaub. exer-*
cit. 2. p. 144. ostendere videtur. Imò si dicendum quod res est, ve-
 rissimile omnino est, illos in certo aliquo diverforio quod ad cætera
 fuisse exceptos, sed locum vacuum qui ipsis ad cubandum concedere-
 tur non fuisse ibi inventum. Nec insolens cuiquam hoc hospitiorum
 genus videri potest, qui expendere distinctos apud veteres humanita-
 tis gradus velit, quos ut solet eruditè *Casaub. in comment. Polyb. ex-*
plicavit. Ulterius & id fortiter pro nostra sententia concludit, quod
Helena Imperatrix religiosissima teste *Euseb. L. 3. demonst. Evangel.*
 illo ipso in loco ubi Rex Messias natus fuerat templum extruxerit satis
 splendidum atque magnificum: ædificavit verò ut habet *Sozom. l. 2.*
de Helena templum in *Bethlehem.* Relinquitur igitur in urbe non ex-
 tra muros Christum natum esse: ὄπερ ἔδει δάξαι. Repudiamus igitur
 meritiò testimonium *Justin.* Quis enim Veterum præter *Justinum*
 scripsit natum Jesum ἐγγὺς Βηθλεὲμ aut ἐν ὄρειος Βηθλεὲμ?
 imò idem sibi videtur contradicere, dum *Apol. 2.* asserit, natum esse Mes-
 siam ἐν Βηθλεὲμ. Nec est quod quidam pro hac sententia adducat
Homiliam Chrysofomi apud *Matth. Pol. in synopsis Criticorum ad h.*
l. Dicimus enim cum *Casaub. p. 151.* quod eloquentiæ *Chrysofomi* &
 omnium illarum Virtutum quæ orationem illius divini Doctoris aut
 dicendi rationem *κατακτηρίσιν* ne pilum quidem homiliæ istius
 Author quisquis tandem ille fuerit habeat. Quod ad *Euseb.*, dictum ab-
 surdum putamus partum sanctissimum in agro à B. Virgine editum ef-
 se. Vitii ergò codex deprehensâ tam manifesta absurditate palam
 convincitur; Hinc facta mutatione minima pro *ἐγγὺς* scribe
ἐν Βηθλεὲμ & res dubio amplius carebit. Ad *Cajeciani* objectionem

hoc notamus, constare sc. ex *Matth. c. 2.* Christum à Magis in domo adoratum esse, illa autem domus proculdubio fuit in vico Bethlehem, & illud ipsum diversorium cuius *Lucas* meminit. Ceterum quod de facto Magorum *Herodes* nil resciverit divinæ providentiæ adscribi debere haud imus inficias. Quartæ sententiæ Patroni hoc sibi habeant responsum: si *Bethlehem* fuerit vicus muris caruit; ponamus verò habuisse muros, credibile est in tam altâ pace portas ut plurimum relictas fuisse apertas, *Polus l. 6.* Sic intempesta nocte à Pastoribus Christum inventum velut divinum factum miramur, & in silentio veneramus. De *Baronio* tandem hæc habeto: utique optare nos ut doceret ubi invenisset *Bethlehemum* habuisse suburbia. Aliud profectò videre licet *Johan. 7. v. 42.* contentientibus *Hieron. in Epist. ad Marcell. & ad c. 5. Mich. & Theodoro sermon. 5. curat.* à quibus Villa, villula, vix parvus viculus it. locus ignobilis & parvus dicitur.

§. III. Diversorium quidem Parentes Christi *Bethlelemi* invenisse, verum in quo locus ad cubandum non esset vacuus paulo ante audivimus. Discedere igitur in stabulum jumentorum quod diversorio erat conjunctum aut proximum coacti sunt. Hic paulisper abire videtur *Adrichomius l. c.* qui utut non neget Mariam in urbe filium suum peperisse, putat tamen Christum esse natum in rupe prope murum. Equidem non negare volumus stabulum illud fuisse intra saxa excavatum, cum constet vicum *Bethlehem* in saxeo colle situm fuisse totamque regionem circa Hierosolyma ad Sexagesimum usque lapidem notante *Strabone* esse *ὄρος πρὸς τὸν Ἰσραὴλ Casaub. p. 145.* ob quam causam etiam stabulum à Patribus vid. *Orig. l. 1. contra Celsum. Euseb. l. 7. dem Evang. c. 5. Athanas. & Gregor. Nyssen. de nativitat. Christi. Epiph. hares. 20. Hieron. Epist. 17. 18.* citante *Bebelio l. c. p. 413.* vocatur *ὄρος πρὸς τὸν Ἰσραὴλ* non quidem *ὄρος τῶν ποιῶν*, cujusmodi celebrantur à Poëtis & Geographis sed adornatum in usum stabuli, id quod præsepe ibi positum demonstrat. Interim non simpliciter cum *Adrichomio* affirmare audemus, fuisse stabulum illud à domo separatum, & locum Pastoribus destinatum. Num autem verum quo de multum gloriatur *Baronius* [n. 4. miraculum de fonte in spelunca ubi Dominus natus exorto? Scilicet, cum hæc

hac de re ipse subdubitanter loquatur nos quoque sicco pede figmentum istud præterire possumus certo per svasi multa futilia & palam falsa libro *Venerabilis Bedæ* de locis sacris è quo fabellam hanc hausit, doceri. Ejusdem monetæ videtur etiam esse veneratio quam loco nativitatæ exhibitam primæ vetustatis exemplo tueri conatur *Annali-um Paterni*. Sciendum igitur aliquot post seculis reverentiam istam religiosam non primo illo Ecclesiæ nascentis tempore cœpisse, pergit *Baronius* *ibid.* fabulas augere novis, dum fingit præsepe Domini argento tectum fuisse; at ubi *Pseudo Chryso.* cuius auctoritatem noster sequitur hæc habet? dicit: nos Christiani tulimus luteum, posuimus argenteum: de tegumento nullum verbum, nullum vestigium: Porro si secundum te, *Baroni*, natus est Christus in stabulo & jacuit in præsepi medius inter bovem & asinum, qui potest sequens assertum tuum, *ibid.* cum veritate consistere, natum eundem esse in casa? solent ne jumenta in casis collocari? at necesse erat *Contextori An-nalium* commentum istud lectori persuadere, si fidem casa, quæ Romæ visitur, conciliare vellet. nobis quidem casa ista Bethlehemitica Romam translata ejusdem videtur esse valoris atque domus Nazaret hico - Lauretana destructa penitus à *Dn. D. Korholt. Diss. Antibar-onianis Diss.*

CAP. III. DE PARENTIBUS CHRISTI.

§. I.

Quamvis aliàs sequior sexus habetur inferior; merito tamen hoc loco ab illo ordimur, cum præcipua *sanctissima Virginis in Nativitate* Domini habenda sit ratio, in qua extollenda neque cum *Mariolatris* adeo insanire debemus, ut eam Deam, Dei thronum, templum cælo majus, hortum non seminatum, turturem mundam, nubem pluvias incorruptas continentem, fodinam unde prodiit lapis totam tegens terram, navem mercibus refertam nulloque gubernatore egentem &c. appellemus vid. *B. Dorfeb. Anticorn. c. 27. p. 363. Hornbeck. examen. bullæ. Urban. p. 122* Neque cum *Verpi* gente ignominiosissima & ad summam dementiam redacta in ea dehoneftanda fa-

ere possumus, qui vehementissimo furore quo feruntur in Sa'vato-
rem nostrum correpti in adulterio *Virginem castissimam* deprehen-
sam esse mentiuntur *Morn. l. c. c. 30. Meissn. l. c. p. 187.* Regiam eligi-
mus viam faventes quidem toto pectoris affectu g'oriae *in*
Joas Deusus Virginis; Sed fingi à nobis mendaciam hunc in finem
aut fictis fidem haberi religio prohibet; imò verò hoc ipsum *in*
Maria contumeliam cedere nulli dubitamus. quid igitur superest,
si ut reliqua dissertationis nostrae parte nugis atque putidis Papista-
rum de *B. Maria* commentis pro facultate vitium obviam eamus.

§. II. Id autem omnium optime fieri putamus, si iusto ordi-
ne à miraculis, quae magna & per omnia admiranda natalem Dei ge-
nitricis praecessisse satis audacter *Baronius apparatus n. 40.* gloriatu
incipiamus. Jussus dicere causam obtendit miracula, quae dies nat-
ales summorum Heroum ac Prophetarum praecessere: sed ficulnea e-
ista tua, quam nectis, *Cardinalis*, consequentia: scilicet allegas causas
asserti tui, quae tamen rite examinata probationem non sustinet. E-
historia certissima petenda erant documenta, non ex proprio ausu im-
ponere necessitatem credendi ea, de quibus altum & in sacra & in
prophana historiâ silentium.

§. III. Deinde non caret suspicione dies octavus Decem-
bris in quem vulgò natalem *Mariae* referunt. Videtur opinione
hanc tunc primum in Ecclesiâ invaluisse, cum sacer nativitatis ipsi
cultus institueretur. Idem de annis *B. Virginis* sentiendum. Conji-
quidem *Cardinalis n. 47.* ex traditione vetustissima *Deiparam*, cu-
Salvatorem pareret, 15. aetatis suae annum fuisse ingressam: sed susp-
ctum est testimonium *Evodii* quod ex *Nicephoro Baronius* adducit.
Fabula etiam est *n. 42. Joachimum* *Mariae* parentem munere sacer-
dotali functum esse, cum eam jam olim à *B. Augustino* adversus
Faust. Manich. confutatam memorat *Casaub. p. 98.* nec non ipse *Bar-*
onius n. 46. nec minus falsum eundem *Joachimum*, priusquam lib-
ros ex uxore sustulisset, vetitum esse à Pontifice stare infœcundum i-
ter foecundos ejusque oblationem eo nomine fuisse repudiatam. Cui e-
nim persvadebit illud *Pseudo Hieron.* quem tamen maxime defendit,
eique multum tribuit *Christophorus de Castro* Jesuita *Hisp. ap. Ca-*
saub.

saub. p. 90. contra Baronius ap. Dorsch. in Anticornæo p. 376. veritate convictus pronunciare non erubescit. Descriptionem illam quæ hæcenus nomine Hieronymi ad Chromatium & Helidorum scripta vulgata est non tantum Hieronymi non esse, sed auctoris plane ut ignoti sic prorsus imperiti, qui in ea condenda & conscribenda non novit aperta vitare mendacia.

§. IV. Sed ecce novum illudque satis insigne commentum. B. Virginem trimulam quod parentes voverant in templum ejusque nobilissimam partem adductam undecim annos illic egisse Baronius *app. n. 48. &c.* At quis nescit de Virginibus sacris ad serviendum relictis aut redemptis nihil in scriptura aut in aliis exstare historiarum; imò si standum autoritate Nysseni, dicendum potius mulierem inter Sacerdotes in templo versari atque in sanctis ædibus conspici, nec legem nec gravitatem permisisse. Neque verò nos movet nubes testium adductorum, ut fidem fabulæ habeamus: De Evodiò enim res clara ex §. antecedentibus: Nyssenus verò eam vocat historiam apocrypham: Damascenus autem ipso Baronio fatente ad annum Christi 31. n. 75. est scriptor inutilis & mendaciorum plenissimus. Reliqui scriptores recentiores sunt quam ut de rebus antiquis tuto illis credi possit *Casaub. p. 101. Dorsch. p. 377. item in tract. de tunic. Christi inconsutili. §. 9.*

§. V. Quod ad vitam: firmâ semper valetudine eam esse ulam tradunt *Galatinus de arcan. Cathol. verit. l. 38. c. 10. & Sebast. Barrad. contord. Evangel. l. 6. c. 11.* sed quomodo his convenit cum aliis sociis suis puta *Cajetano in opusculo de Psalm. Virginis ex Amadei raptu §. & Salmeron. tract. 23. p. 399.* qui sanctam Virginem ad conspectum filii sui sub cruce anhelantis spasmo affectam concidisse eoque in loco postea templum de sancta Maria spasmo denominatum exstructum esse narrant vid. *Dorsch. Theol. Zachar. p. 23.* si quæramus de vitæ genere: respondet *Sopranus apud Dorsch. de tunic. Christi incons. §. 9.* fuisse B. Virginem miram artificem in vestibus texendis ac vel laborandis. Inde duo iterum nectuntur figmenta: primum B. Virginem suis manibus tunicam Christi inconsutilem confecisse, uti habet *Eusebium ad Matth. 27.* alterum eam immixtis per lilia pendula filis vela sacerdotum sacros texuisse in usus, uti tradit

Man-

Mantuanus. Sed sicut fons unde consecraria ista derivantur affluxu destituitur; ita & rivuli inde dedudi facile exarescunt. Quis enim *Eubynius* iste? Scriptor seculi XII. quid verò sentiendum de historia? potius fabula quàm *Mantuanus* nititur opinio, id discere ex §. 4.

§. VI. Vitam *S. Virginis* figmentis undiq; corruptam contemplati sumus hæcenus; addere nunc placet ea quæ de morte ipsius circumferuntur. Hic primo omnium, adsunt *Collyridani* negantes *Mariam* vitam defunctam esse; alii mortuam quidem concedunt num verò violenta an naturali morte decubuerit disceptant. confer *Salmeron. tom. 2. Operum tract. 43. S. Brigittæ revel.* Litigant porrò de anno nec non de loco mortis *Mariae* vid. *Baron. ad annum Christi 48. n. 5. Adrichomium l. c. p. 151. Bullam Julii II. de concl. Nazar. quæ recensere haud operæ precium esse ducimus, præsertim cum omnia suspecta ac dubia sint, nec unicus à quo circa præsens thema speranda veritas, bonæ fidei historicus adduci possit. præterea quis risum tenere potest, si expendat mirum Papicolarum artificium in explicando processu mortis & ascensionis *Mariae*, in fingendis salutationibus quibus in caelo excepta, in recensendis apparitionibus & miraculis *S. Virginis*. Hæc & plura alia hujus generis commenta tam asseveranter à Catholicis defenduntur, ut jurares eos huic interfuisse comœdiæ non dicamus ejus exstitisse authores; quicquid sit narratiunculæ istas aut fuisse deducere aut operosius refutare, neque fert animus nostro nec instituti nostri ratio permittit. Adire interim, B. L., potest, si ipsi placuerit. *Dorsch. antiCorn. p. 290. Hornb. misc. sacr. L. 1. p. 77.**

§. VII. Restat ut paucis quæ cognita nobis sunt de *Marito Mariae* afferamus, ortum igitur B. *Josephum* è tribu Judæ novimus, non tamen ut Judæi somniant patrem agnovit *Jacobum*, qui *Panther* dictus est, quod cognomen iidem in *Josephum* imò in ipsum *Jesum* nostrum derivatum esse calumniantur *Bebel, loc. c.* Juvenis ne an senex *Mariam* domum deduxerit disquiritur. pro ætate senili quidem pugnant quotquot statuunt habuisse eum liberos priusquam *Mariam* sponsam sibi ascisceret, quibus eum etiam communiter faciunt pictores forma habituque senili *Josephum* exprimentes. Aliis contra consuetudinem *Judæorum* pro se allegantibus Juvenem fuisse placet conf.

polus

*Polus in cap. 13. Matthæi. Baronius ad ann. Christi 12. n. 8. & in ap-
paratun. 62. Incertum porro qualis fuerit faber. Justinus Martyr fecit
Jesum $\chi\rho\iota\varsigma$ & $\alpha\epsilon\rho\gamma\epsilon\alpha$ tradit; hæc igitur sententiâ stante Josephum
munus fabri lignarii explevisse dicendum est. Hilarius verò *Can-
in Mattheum* 14. scribit, eundem ferrarium fuisse fabrum; cui sen-
tentia etiam adstipulatur *Beda in Marcum conf. Sixtus Senensis lib. 6
biblioth. annot. 62. Pol. l. c. Bebel. p. 399. Avitæ genere B. Joseph
transimus ad matrimonium ejus, hic a Zelotypiam & æmulationem quan-
dam inter Spiritum S. & Josephum intercessisse à Ferd. Qvir. à Salazar
comment. in prov. c. 31. n. 44. &c. temere fingitur; ast unde aut-
Sp. S. aut Josephum arsisse zelo Noster probabit; nos potius acquiesci-
mus in judicio gravissimi Theologi B. Dorschæi in *Anticorn* p. 367.
ubi inter alia: Zelotypiam nonnisi temere & impie Spiritui S. tribuo
posse, ait, cum circa rem inculpata & juxta Dei beneplacitum
instituta exercita tota sua ratione includat vitiositatem. Quæ
denique de reliquiis S. Josephi ab earum cultoribus magno numero glorio-
se jactantur, collecta invenies apud B. Franz. de *culture relig. p. 43. & Si-
52. nec non ap. Hornb. exam. bull. Urbani à p. 142. usq. ad p. 146.*
nos hac vice contenti receptui canimus dicimusqve**

S. D. G.



COROLLARIA.

- I. Incertum est quod profert Baronius ad annum Christi 34. gen-
tem Lacedæmoniorum ab Ebreis originem duxisse.
- II. Impium nec Christiano Politico dignum Consilium est: posse
Principem si hac ratione status suo consulere velit, religio-
nem Turcicam vel Judaicam vel Paganam recipere aut
probare.
- III. Callidum certe Imperatoris Turcici artificium, quod provide ca-
veat, ne de fide Mahummedana inter suos disputetur.
- IV. A DEI influxu conservativo omnia dependere certissimum.
- V. Non illico quicquid omniprasens etiam immensum est.
- VI. Ab Angelis non possunt edi miracula.

§§(0)§§

1
S läffet sich dein Fleiß noch immer weiter spühren/
Dein edler Tugend-Glanz brich mehr und mehr her-
für ;
Nicht nur zum blossen Schein wiltu den Nahmen führen
Der sonst zur Weißheit ; Bahn eröffnet eine Thür/
Man siehet Nahm und Ruhm bey dir zusammen stehen
Die Tugend euffert sich selbst in dem Werk-beweis/
Indem du abermahl wilt zum Ratheder gehen
Und zeigen da mitt Nahm den angewandten Fleiß :
Was wunder ? kan auch woll ein Feuer seyn verdeckt
Das dessen Rauch davon nicht sattfahm zeugen solt ?
So lau ein Tugend-Sin nicht leichtlich seyn versteckt/
Und wenn gleich Noht und Neid ihn noch so drücken wolt/
Er ringt und dringt hinauff bis zu den Ehren-Spizen
Da muß an statt der Müh die Ruh geschenkt seyn ;
Nach vollenbrachten Lauff kan man geruhig sitzen
So stellt nach sauren Fleiß ein theurer Preis sich ein :
Ich rühme/ wehrtester/ dein vieles Fleiß-Beginnen
Indem dein kluges Nit-und scharffes Wieder-sinnen
Nebst andern manche Stund von deinem Fleiß gezeugt ;
Ich weiß das längstig auch (der Höchste laß nur leben
VAREN, den theuren Mann/ des unbedrosne Gütz
Iß wider unserm Fleiß will neuen Wachsthum geben
Der Himmel kröhn dies Haupt mit neuer Gütz und Blüt)
Wenn dich die Ordnung triffe/ du dich wirst hören lassen/
Zu zeigen wiederumb den Musen deine Treu
Die sie beständig soll und muthig stets umfassen.
Wie mit dem newen Jahr sie wiederumb wird neu.
Nun dies erfreue dich ! du hast es woll getroffen
Bey so bestaltem Fleiß bleibt nicht dein Ruhm zurück/
Es stehn auch deiner Müh die Ehren-Porten offen ;
Mein Waldeck fahre fort ; ich Wünsch in allen Glüt !

Johann Christoff Schwandt.

hac de re ipse subdubitanter loquatur
 tum istud præterire possumus certo per sua
 libro *Venerabilis Bedæ* de locis sacris è
 doceri. Eiusdem monetæ videtur etia
 nativitatibus exhibitam primæ vetustatis ex
um Patern. 5. Sciendum igitur aliquo
 istam religiosam non primo illo Ecclesiæ
 pergit *Baronius* *ibid.* fabulas augere nov
 mini argento tectum fuisse; at ubi *Psea*
 tatem noster sequitur hæc habet? dicit nos
 posuimus argenteum: de tegumento nullus
 Porro si secundum te, *Baroni*, natus est
 in præsepi medius inter bovem & asinu
 tum tuum, *ibid.* cum veritate consistere,
 solent ne jumenta in casis collocari? at
nalium commentum istud lectori persua
 mæ visitur, conciliare vellet. nobis quid
 Romam translata ejusdem videtur esse.
 ret hico - Lauretana destructa penitus ad
ronianis Diss. 1.

CAP. I
 DE PARENTIBUS

§. I.

Quamvis aliàs sequior sexus habetur in
 loco ab illo ordimur, cum præcip
 Nativitate Domini habenda sit ratio, in
 Mariolatris adeo insanire debemus, ut ea
 plum cælo majus, hortum non seminatu
 bem pluvias incorruptas continentem, fod
 tam tegens terram, navem mercibus ref
 re egentem &c. appellemus vid. *B. Dorsch*
beck. examen. bulle. Urban. p. 122 Neque
 niosissima & ad summam dementiam reda

B3

pede figment
 & palam falsa
 hanc hausit,
 io quam loco
 natur *Annali*
 reverentiam
 ore coepisse.
 præsepe Do
 jus autori
 mus luteum,
 im vestigium:
 bulo & jacuit
 sequens asser
 esse in casa?
ntextori An
 casa, quæ Ro
 ethlechemitica
 domus Naza
Disp. Antiba

tamen hoc
Virginis in
 a neque cum
 ronum, tem
 undam, nu
 diit lapis to
 e gubernato
 p. 363. Horn
 ente ignomi
 onestanda fa
 cere

